

BOARDLETTER 2021

Gemeente Zundert

CONCEPT D.D. 22 MAART 2022

BDO

Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad van de gemeente Zundert
T.a.v. de heer M. van Oosterwijk
Postbus 10001
4880 GA ZUNDERT

Tilburg, DATUM

Kenmerk: xxx

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

INHOUDSOPGAVE

DASHBOARD

Geachte leden van de raad,

In het kader van de aan ons verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening 2021 van de gemeente Zundert brengen wij u met deze boardletter verslag uit over onze bevindingen naar aanleiding van onze interim-controle.

Voor een nadere omschrijving van onze opdracht, de reikwijdte en aanpak van onze controle en overige afspraken verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging.

In deze rapportage richten wij ons met name op mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en de processen die wij hebben onderzocht in het kader van de controle van de jaarrekening. Onze boardletter is daarom van nature kritisch van aard. Dit heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de interne beheersing en het zelf controlerend vermogen van uw gemeente.

Naar aanleiding van onze interim-controle hebben wij voor het college en management een management letter uitgebracht. De belangrijkste bevindingen hebben wij opgenomen in het dashboard van voorliggende boardletter. Wij vertrouwen erop u met deze boardletter naar aanleiding van onze interim-controle 2021 van dienst te zijn geweest.

Wij zijn graag bereid onze bevindingen mondeling toe te lichten.

Hoogachtend,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

drs. D.O. Meeuwissen RA

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD

2. ONTWIKKELINGEN & AANDACHTSPUNTEN

3. BEVINDINGEN SIGNIFICANTE PROCESSEN

4. IT-BEHEERSING

5. BEVINDINGEN INTERNE CONTROLE

1. Dashboard

1.1 Dashboard interim-controle

1.1 Dashboard interim-controle

ACTUALITEITEN - RECHTMATIGHEIDSVANTWOORDING 2022

- ▶ De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording per 2022 staat voor 2022 op de agenda van de Tweede Kamer.
- ▶ De gemeenteraad dient zelf een aantal keuzes te maken, waaronder het vaststellen van het grensbedrag (0%-3%) en de rapporteringstolerantie. Wij adviseren het grensbedrag gelijk te stellen aan de materialiteit voor de jaarrekeningcontrole (1%) en de rapporteringstolerantie op 5% van de materialiteit. De gemeenteraad van Zundert had reeds vooruitlopend op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording het controleprotocol vastgesteld met deze uitgangspunten. Door uitstel van de rechtmatigheidsverantwoording geldt voor 2021 een 'gewijzigd' controleprotocol.
- ▶ Met de publicatie van de kadernota rechtmatigheid 2022 kan de organisatie verdere invulling geven aan de rechtmatigheidsverantwoording.

ACTUALITEITEN FRAUDERISICOBEBEERSING EN SOCIAAL DOMEIN

- ▶ De komende jaren zal vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie, waarbij ook de rol van bestuurders en toezichhoudende organen zoals de gemeenteraad bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde komt. Dit vraagt om actief toezicht op risico's en beheersmaatregelen ter voorkoming van fraude.
- ▶ De gemeente heeft in het kader van integriteit diverse kaders en regelingen opgesteld, maar een overkoepelend beleid ontbreekt. Jaarlijks wordt in de paragraaf risicobeheersing in de begroting en de jaarrekening over de frauderisicoanalyse gerapporteerd aan de gemeenteraad. In de interne controles wordt geen specifieke aandacht besteed aan fraude en worden geen themaonderzoeken uitgevoerd waarover gerapporteerd wordt aan de auditcommissie of gemeenteraad.
- ▶ De ontwikkelingen op het sociaal domein spelen landelijk. De impact op zowel de bedrijfsvoering als de financiële impact op gemeente Zundert zijn beperkt van omvang.

BEVINDINGEN PRIMAIRE PROCESSEN

- ▶ De afgelopen jaren is de organisatie van gemeente Zundert onderhevig geweest aan diverse (organisatorische) ontwikkelingen, zoals een nieuw functiehuis en nieuwe financiële applicatie. Vanuit het oogpunt van de jaarrekeningcontrole hebben in 2021 geen wijzigingen plaatsgevonden en zijn de processen ongewijzigd ten opzichte van vorig jaar. De belangrijkste randvoorwaarden binnen de primaire processen, waaronder de aanwezigheid van primaire functiescheiding, zijn aanwezig.
- ▶ Gemeente Zundert heeft diverse processen uitbesteed en is voor de informatievoorziening afhankelijk van derden. Voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is tijdige en juiste informatievoorziening van belang.
- ▶ Actualisatie van de procesbeschrijvingen is van belang voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording en doorontwikkeling van de organisatie.
- ▶ De belangrijkste bevinding ten aanzien van de financiële applicatie is gelijk aan vorig jaar; financieel medewerkers beschikken over superuser-rechten waardoor functiescheiding niet is gewaarborgd. Dit is echter een bewuste keuze.
- ▶ Net als in 2020 kwalificeren wij de VIC niet als interne beheersmaatregel, maar de VIC werkt samen met de accountant en voert gegevensgerichte controles uit.
- ▶ Van belang is dat interne controles verspreid over het jaar worden uitgevoerd en dat een samenvatting van de uitkomsten van en aanbevelingen uit de uitgevoerde interne controles spoedig na de controleperiode en de uitgevoerde interne controles door het DT of het college worden behandeld en vastgesteld.

2. Ontwikkelingen & Actualiteiten

2.1 Gevolgen Coronacrisis voor de jaarrekening

2.2 Rechtmatigheidsverantwoording

2.3 Frauderisicobeheersing

2.4 Ontwikkelingen in het sociaal domein

2.1 Gevolgen Coronacrisis voor de jaarrekening 2021

Gevolgen COVID-19
strak blijven monitoren

Gevolgen Coronacrisis voor 2021 en verder

Vorig jaar hebben wij samen met de organisatie veel aandacht besteed aan de gevolgen van de Coronacrisis, voor de korte, middellange en lange termijn. Aan de hand van een impact-analyse en de Corona-checklist zijn wij nagegaan wat de effecten waren en zijn voor de informatievoorziening aan de raad, de interne beheersing alsmede de financiële implicaties op korte en lange termijn. Met name door de onduidelijkheden in het begin van de crisis omtrent de financiële gevolgen en compensatie door het rijk waren het onzekere tijden. In de loop van de tijd bleek de impact voor de meeste gemeenten mee te vallen. Niettemin is het zaak alert te blijven op de ontwikkelingen en de afwikkeling van ontvangen rijks gelden. Ook de waardering van mogelijke verhoudingen met verbonden partijen verdienen hierbij extra aandacht. Wij adviseren u dit strak te monitoren en de gemeenteraad te blijven informeren over eventuele bijstellingen van de (meerjaren)begroting.

Interne controle
voortvarend oppakken

Tozo en TONK

Alle coronasteunmaatregelen zijn per 1 oktober 2021 geëindigd, waardoor het rijk afspraken heeft gemaakt over de afronding van Tozo en TONK. Vanaf het einde van de Tozo per 1 oktober 2021 tot het eind van het jaar geldt een tijdelijk aangepast Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz). Ook de TONK is onderdeel van het coronasteunpakket dat per 1 oktober 2021 is afgerond. Vanaf dan is het aan gemeenten om huishoudens in financiële nood te ondersteunen vanuit het gebruikelijke instrumentarium, zoals bijzondere bijstand. Uiteraard dienen beide regelingen in de jaarrekening/SiSa-bijlage te worden verantwoord. Van afgelopen voorjaar weten we inmiddels dat deze controle intensief kan zijn. Gemeente Zundert heeft de uitvoering van de Participatiewet gedelegeerd aan GR Werkplein Hart van West-Brabant.

Bijzondere aandacht
voor vaststellen
subsidies

Vaststelling verstrekte subsidies

Veelal worden de in 2020 verstrekte subsidies in het voorjaar van 2021 vastgesteld. Aan de hand van de in de subsidieverordening/beschikking opgenomen voorwaarden wordt nagegaan of een organisatie heeft voldaan aan de vereisten. Voor het jaar 2020 zal dat wellicht niet evident zijn; denk hierbij aan te leveren prestaties. Sommige gemeenten hebben (met de raad) afspraken gemaakt over de toe te passen handelswijze c.q. verantwoordingwijze. Indien dat niet het geval is adviseren wij dat alsnog te doen om zodoende de rechtmatigheid van de subsidie vaststelling te kunnen waarborgen. Binnen gemeente Zundert kan het college echter gebruik maken van de hardheidsclausule waarmee gemotiveerd kan worden afgeweken van de in de verordening gestelde eisen.

Invoering rechtmatigheids- verantwoording 2022

Nieuwe notities:

- Kadernota 2022
- Addendum Kadernota 2021
- Notitie bedrijfsvoering

Stand van zaken en kaders rechtmatigheidsverantwoording met ingang van 2022

Eind juni werd bekend dat de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording een jaar is uitgesteld. Naar wij hebben begrepen staat de wetswijziging inmiddels voor 2022 op de agenda van de Tweede Kamer en zal deze worden ingevoerd met ingang van begrotingsjaar 2022. Daarmee is er ruimte ontstaan om, na een intensief jaar met Corona, de invoering goed voor te bereiden. Eind augustus 2021 heeft de commissie BBV (na consultatie) een nieuwe kadernota Rechtmatigheid 2022 uitgebracht. Tegelijk met deze kadernota is eveneens een notitie over de paragraaf bedrijfsvoering en een addendum op de Kadernota Rechtmatigheid 2021 gepubliceerd.

De verwachting is dat de commissie SDO van de NBA nog een notitie voor accountants uitbrengt over de gevolgen van invoering van de rechtmatigheidsverantwoording en de commissie BADO over de wijze van verantwoorden vanuit de optiek van gemeenten. Daarmee worden zowel accountants als gemeenten geïnformeerd en gefaciliteerd om de rechtmatigheidsverantwoording goed te kunnen invoeren.

Hoofdpijnen Kadernota Rechtmatigheid 2022

In de Kadernota Rechtmatigheid 2022 wordt uitgebreid ingegaan op het bestuurlijk belang van rechtmatigheid voor de gemeente raad. Daarnaast wordt de reikwijdte, de normen, de verantwoordelijkheden van het college en de criteria van de rechtmatigheid beschreven. Ook wordt in de nota ingegaan op de toepassing van tolerantiegrenzen, afwijkingen en de weging hiervan en is een verplicht verantwoordingsmodel opgenomen. In de Kadernota is een aantal stellige uitspraken gedaan die moeten worden gevolgd, waarbij de eerste nadrukkelijk de rol van de gemeente raad benoemt. Bij onduidelijkheden over de interpretatie van de rechtmatigheid moet de gemeenteraad aangeven welke uitleg gegeven moet worden aan de regelgeving en dit vastleggen in een besluit.

Het voert te ver om in deze boardletter uitgebreid in te gaan op de inhoud van deze notitie en de 10 stellige uitspreken en 7 aanbevelingen. Een aantal punten willen wij er wel uitlichten:

- ▶ De kadernota 2022 introduceert het begrip 'onduidelijkheden'. Dit begrip geeft aan dat er situaties zijn waarin het ook voor het college niet duidelijk is of er rechtmatig gehandeld is. Deze moeten worden toegelicht en worden gewogen door de gemeente raad.
- ▶ De commissie adviseert ook fraude door eigen medewerkers toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering.
- ▶ Middels een verplicht model moet het college zich verantwoorden over de rechtmatigheid, afwijkingen en onduidelijkheden.
- ▶ In de paragraaf bedrijfsvoering moet vervolgens een toelichting worden gegeven op de afwijkingen en de maatregelen die het college neemt om deze in de toekomst te voorkomen.
- ▶ De grens voor afwijkingen (zowel fouten als onduidelijkheden) wordt door de gemeenteraad bepaald en is maximaal 3% van de lasten (inclusief mutatie reserves). Fouten en onduidelijkheden worden niet bij elkaar opgeteld.
- ▶ De invoering betekent eveneens dat de verordeningen 212, 213 en het normenkader moeten worden geactualiseerd. Tevens moeten afspraken worden gemaakt met de accountant.
- ▶ Bij aan derden uitbestede werkzaamheden is het belangrijk als gemeente zelf zekerheid te krijgen omtrent de rechtmatigheid. De wijze waarop dat kan is in de Kadernota uitgewerkt.

Wij hebben het college geadviseerd om met de gemeenteraad in gesprek te gaan over bovenstaande aspecten en wij zijn graag bereid u hierbij te ondersteunen.

Onze visie op de rechtmatigheidsverantwoording hebben wij eerder gedeeld

Onze visie op de rechtmatigheidsverantwoording

BDO ziet, evenals de commissie BBV, de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording als een kans om de controlerende rol van de gemeenteraad te versterken en te investeren in een verdere ontwikkeling van de bedrijfsvoering. Begin 2020 hebben wij hierover een visiepaper 'Rechtmatigheidsverantwoording, een kans op meer control' uitgebracht, met daarin een verschillende varianten en een invoeringsplan.

Het gaat bij de invoering van de Rechtmatigheidsverantwoording om fundamentele vragen als:

- ▶ Op welke onderwerpen en met welke diepgang wilt u als gemeente raad kaders stellen en controleren?
- ▶ In hoeverre werkt het college rechtmatig en/of bent u in control?
- ▶ In hoeverre is uw bedrijfsvoering, interne controle en IT beheer op orde en wat is ervoor nodig om daar te komen?
- ▶ En misschien wel de moeilijkste vraag van allemaal: wat zijn de ambities en is de organisatie in staat is om aan die doelen en verwachtingen te voldoen?

De wijziging in de verantwoordelijkheden ten aanzien van rechtmatigheid betekent niet dat er minder rechtmatigheidscontroles moeten worden uitgevoerd, maar dat het college deze zelfstandig/intern moet inrichten, uitvoeren, controleren en rapporteren. Als accountant zullen wij die werkzaamheden vervolgens toetsen, teneinde te kunnen controleren en verklaren dat de rechtmatigheidsverklaring van het college een getrouw beeld geeft.

Vanzelfsprekend denken wij graag mee over de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

Het college heeft een handreiking rechtmatigheidsverantwoording vastgesteld om de interne beheersing te verbeteren om vanaf 2022 een gedegen onderbouwd oordeel over de rechtmatigheid af te kunnen geven. De financiële verordening en het controleprotocol zijn hiervoor reeds in 2021 aangepast. De planning is om periodiek over het jaar controles uit te voeren en direct te evalueren. In 2021 hebben de interne controles echter nog niet verspreid over het jaar plaatsgevonden.

Status invoering rechtmatigheidsverantwoording

2.3 Frauderisicobeheersing (1/2)

Februari 2021 is de best practice frauderisicobeheersing voor bestuurders en toezichthouders uitgebracht.

De controleverklaring gaat ook meer aandacht besteden aan frauderisicobeheersing en continuïteit

Diverse voorbeelden van maatregelen om frauderisico's te beheersen.

Ontwikkelingen met betrekking tot fraude en de controle van de jaarrekening

Zoals aangegeven in ons accountantsverslag zal de komende jaren vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie.

In februari 2021 heeft onze beroepsorganisatie de NBA heeft hiervoor een notitie “Best practice maatregelen frauderisicobeheersing voor bestuurders en toezichthouders” ter consultatie uitgebracht. In deze notitie komt nadrukkelijk de rol van bestuurders en toezichthoudende organen zoals de gemeenteraad bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Door de nadruk te leggen op het voorkomen van fraude kunnen de gelegenheden tot fraude afnemen. Dit vraagt om actief toezicht op risico's en beheersmaatregelen ter voorkoming van fraude.

Begin september 2021 is tevens een nieuwe opzet van de controleverklaring ter consultatie uitgebracht. In de nieuwe controleverklaring, die zal ingaan van af boekjaar 2022, wordt van de accountants verwacht dat hij expliciete passages opneemt aangaande frauderisicobeheersing en continuïteit.

Zoals opgenomen in het consultatiedocument kunnen bestuurders en toezichthouders diverse maatregelen nemen om frauderisico's te beheersen. De belangrijkste uit het consultatiedocument zijn:

- ▶ Zorgdragen voor een goede ‘Tone at the top’, cultuur en gedrag;
- ▶ Opstellen van diverse anti-corruptiemaatregelen (relaties met afnemers/ leveranciers, gedragscodes t.a.v. nevenactiviteiten/ geschenken/ etc.);
- ▶ Een goede interne beheersing (AO/IB), waaronder een periodieke frauderisicoanalyse;
- ▶ Het organiseren van tegenspraak, controle/ compliance functies en diversiteit;
- ▶ Aandacht voor werknemers en bestuursleden (b.v. persoonlijk omstandigheden die kunnen leiden tot druk om fraude te plegen);
- ▶ Periodieke medewerkers tevredenheidsonderzoeken;
- ▶ Fraudemeldpunt en klokkenluidersregeling;
- ▶ Contact en medewerking met uw accountant;
- ▶ Training en opleiding omtrent fraudebewustzijn;
- ▶ Een adequate administratie met aandacht voor (fraude-) risicovolle schattingsposten;
- ▶ Een transparant en integer beloningsbeleid;
- ▶ Een duidelijk plan om te reageren op (het vermoeden van) fraudes.

Onze rol in relatie tot frauderisicobeheersing

Onze rol als accountant inzake fraude

Zoals weergegeven in de controlestandaarden en onze opdrachtbevestiging ligt de primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude bij zowel de directie, het college als de gemeenteraad. Als accountant zijn wij niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de preventie van fraude. Onze controleopdracht heeft tot doel om vast te stellen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat die het gevolg zijn van fraude of fouten. Het onderkennen van risico's op materiële fraudes (frauderisico's), het uitvoeren van daarop gerichte controlewerkzaamheden en actie ondernemen in het geval van een vermoeden van fraude, is dus een onlosmakelijk onderdeel van de accountantscontrole. Dat gezegd hebbende is het voor de accountant lastig om een daadwerkelijk fraude te identificeren: dit komt doordat de organisatie dagelijks aanwezig is en de accountant niet, doordat fraude gepaard gaat met opgezette plannen om de fraude te verhullen, zoals valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen of het opzettelijk aan de accountant verkeerd voorstellen van zaken. Samenspanning binnen organisaties of met derde partijen maakt dit vraagstuk nog lastiger. Door de kenmerken van fraude is het dus mogelijk dat een controle, ook al is die opgezet en uitgevoerd in overeenstemming met algemeen aanvaarde controlestandaarden, een fraude van materieel belang niet ontdekt.

Voor de organisatie maken wij onze werkzaamheden zichtbaar door het verstrekken van onze fraude- en compliance checklist, het bespreken van en rapporteren over fraude en vanaf 2022 zullen wij hierover communiceren met het maatschappelijk verkeer via onze controleverklaring.

Onze aanbevelingen in relatie tot frauderisicobeheersing

Onze waarnemingen en aanbevelingen inzake de fraudebeheersing

Naast onze controlerende rol hebben wij in het kader van de interim controle, onze kennis en deze ontwikkeling een aantal bevindingen en aanbevelingen inzake frauderisicobeheersing:

- ▶ De gemeente heeft geen overkoepelend fraude- of M&O-beleid. Het M&O-beleid is onderdeel van de individuele verordeningen.
- ▶ De gemeente beschikt over een klokkenluidersregeling en gedragscode inzake integriteit ten aanzien van raadsleden, B&W en ambtsdragers;
- ▶ De gemeente voert jaarlijks een frauderisicoanalyse uit. Over de uitkomsten van de frauderisicoanalyse wordt in de paragraaf risicobeheersing in de jaarrekening gerapporteerd;
- ▶ De gemeente beschikt over een gedragscode politieke ambtsdragers die dateert uit 2014, een nota integriteit met gedragscode voor ambtenaren uit 2009 en een klokkenluidersregeling uit 2016. Tevens heeft de gemeente een register nevenfuncties;
- ▶ Het controleplan en de werkzaamheden van de Verbijzonderde Interne Controle besteden geen specifieke aandacht aan fraude;
- ▶ Onze compliance checklist is door de organisatie ingevuld, hieruit volgen geen risico's die onze en uw aandacht verdienen.

Wij constateren dat er binnen de gemeente diverse kaders en regelingen zijn die echter geruime tijd geleden zijn opgesteld. Wij hebben het college geadviseerd te evalueren of de bestaande documentatie geactualiseerd dient te worden. Tevens hebben wij het college geadviseerd een overkoepelend beleid op te stellen en in de frauderisicoanalyse ook de behoefte en eventuele themaonderzoeken vanuit u als auditcommissie of gemeenteraad op te nemen. De frauderisicoanalyse is onderdeel van het risicomanagement, maar de VIC besteedt in de uitvoering van de interne controles geen specifieke aandacht aan fraude(onderzoeken). Tot slot adviseren wij u in de kaders op te nemen op welke wijze en met welke frequentie u als gemeenteraad geïnformeerd wilt worden over uitkomsten, bevindingen en de opvolging hiervan.

2.4 Ontwikkelingen in het sociaal domein

Resultaatgerichte indiceringen

Ontwikkelingen met betrekking tot het Sociaal Domein en de controle van de jaarrekening 2021 dan wel 2022

Het sociaal domein is door de gemeente uitbesteed. Vanuit onze natuurlijke adviesrol willen wij u toch attenderen op een aantal landelijke ontwikkelingen op het gebied van Sociaal domein. Wij schetsen de ontwikkelingen op hoofdlijnen met als doel u te attenderen op deze ontwikkelingen. Dat betekent ook dat wij geen uitgebreid onderzoek hebben uitgevoerd naar deze onderwerpen of ze specifiek hebben gemaakt voor uw organisatie.

Uitspraak resultaatgericht indiceren

Onlangs is er een uitspraak geweest door de Centrale Raad van Beroep (CRvB) inzake een casus met betrekking tot resultaatgericht indiceren. In deze case is de indicatie van een cliënt voor begeleiding in natura niet langer toegekend in uren, maar in een te behalen resultaat. Uit het ondersteuningsplan blijkt wel welk resultaat moet worden behaald, binnen welke periode, met welke activiteiten en met welke frequentie, maar een tijdsindicatie ontbreekt. De CRvB oordeelt dat een manier van verstrekken die maakt dat een cliënt en een aanbieder niet weten hoeveel, naar tijdseenheden bepaalde, maatschappelijke ondersteuning het college heeft verstrekt, in strijd is met het rechtszekerheidsbeginsel. Dit is voor begeleiding niet anders dan voor huishoudelijke ondersteuning.

Het proces Wmo is volledig belegd bij gemeente Etten-Leur.

Woonplaatsbeginsel Jeugdwet

Het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet regelt welke gemeente (financieel) verantwoordelijk wordt. Het huidige woonplaatsbeginsel is gebaseerd op de woonplaats van de gezagsdrager van een jeugdige. Het nieuwe woonplaatsbeginsel, dat vanaf 1 januari 2022 van toepassing wordt, gaat uit van de woonplaats waar de jeugdige staat ingeschreven op het moment van de zorgvraag. Doel van de wetwijziging is het verminderen van administratieve lasten, het sneller kunnen leveren van zorg en ondersteuning aan jeugdigen en het versterken van preventie. Voor gemeenten en zorgaanbieders betekent de implementatie van het nieuwe woonplaatsbeginsel een behoorlijke (administratieve) verandering. Daarom hebben gemeenten en zorgaanbieders uitgesproken behoefte te hebben aan duidelijke afspraken over de implementatie van het woonplaatsbeginsel om onduidelijkheden en discussie te voorkomen. Om die reden zijn aanvullende afspraken gemaakt die zijn vastgelegd in het convenant. Het convenant is vastgesteld door de VNG-commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs.

Het proces jeugdzorg is belegd bij gemeente Etten-Leur. De wijziging in het woonplaatsbeginsel kan financiële gevolgen hebben voor zowel de compensatie van het Rijk alsmede voor de kosten jeugdzorg voor uw gemeente.

Handreikingen Wet Inburgering

Om gemeenten handvatten te geven op het gebied van informatievoorziening bij de invoering van de nieuwe Wet inburgering zijn onlangs twee handreikingen verschenen: De handreiking 'Gegevensuitwisseling gemeenten en ketenpartners nieuwe Wet inburgering' en de handreiking 'Leveranciers'. Beide handreikingen helpen gemeenten op weg met de uitwisseling van gegevens tussen landelijke ketenpartners en de afspraken die zij moeten maken met softwareleveranciers. Gemeente Zundert heeft de Participatiewet belegd bij GR Hart van West-Brabant. Ook de nieuwe Wet inburgering voor de gemeente Zundert wordt bij de gemeenschappelijke regeling belegd.

Vanaf 2022 nieuw Woonplaatsbeginsel

Nieuwe Wet Inburgering

3. Bevindingen significante processen

3.1. Effectiviteit processen

Inleiding

Zoals afgelopen jaar aangegeven, nemen de eisen die worden gesteld aan de accountantscontrole toe. Wij vinden het daarom van groot belang dat wij inzicht geven in de normen en verwachtingen ten aanzien van onze controle en de vertaling hiervan specifiek voor de gemeente. Alleen dan gaat de discussie niet alleen over de kwaliteit van de accountantscontrole, maar vooral ook over de wijze waarop de gemeente hiervan kan profiteren. In deze boardletter hebben wij daarom uitgelegd op welke wijze wij de controle hebben ingericht en welke afwegingen wij daarbij maken. Wij doen dat door in deze paragraaf onze risico-inschatting, belangrijkste processen, controleaanpak en afwegingen te beschrijven.

Onze inschatting van de risico's en belangrijkste processen

In het kader van de controle van de jaarrekening 2021 en onze aanpak hebben wij een zogenaamde initiële risico-inschatting gemaakt. Wij zien de volgende potentiële risico's in de controle van de jaarrekening van de gemeente Zundert:

- ▶ In onze controlestandaarden (NV COS) wordt expliciet het risico van management override (bewuste beïnvloeding door bestuur of management van de jaarcijfers) al belangrijk te onderkennen theoretisch risico benoemd. Als accountant moeten wij in onze werkzaamheden hier specifiek aandacht aan besteden. Wij zijn van mening dat binnen de gemeente de mogelijkheden, om buiten de getroffen interne beheersmaatregelen invloed uit te oefenen op de in de jaarrekening gepresenteerde uitkomsten, beperkt zijn. Om het resterende risico te beperken beoordelen wij schattingsprocessen en bijzondere journaalposten in detail;
- ▶ Het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels.

Wij beoordelen per proces of er sprake is van voldoende controletechnische functiescheiding, of er sprake is van actueel en toereikende procesbeschrijvingen met voldoende beheersmaatregelen en of er voldoende waarborgen zijn getroffen rondom de IT-systemen. Daarbij maken wij, indien mogelijk, gebruik van uw eigen verbijzonderde interne controle (VIC).

Wel is van belang dat de gemeente zelf de keuze maakt welke mix van interne beheersmaatregelen (en dus ook risico's) het college acceptabel en optimaal vindt. Onze controleaanpak en advisering stemmen wij daarop af.

Bestuurlijk proces planning en controlcyclus

Gemeente Zundert heeft een aantal processen, zoals de Participatiewet, WMO en jeugdzorg, uitbesteed waardoor de gemeente Zundert afhankelijk is van de planning en informatievoorziening van deze externe partijen. Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is het voor gemeente Zundert van belang dat tijdig en voldoende inzicht wordt verkregen in onder andere de lasten en eventuele onrechtmatigheden ten behoeve van de door het college af te geven rechtmatigheidsverantwoording. Uitloop in de planning van deze partijen kan daardoor gevolgen hebben voor het inzicht dat het college heeft en de planning van het bestuurlijk proces van gemeente Zundert. Wij hebben de organisatie geadviseerd, voor zover nog niet gedaan, goede afspraken te maken met deze externe partijen.

Gemeente Zundert is voor primaire processen afhankelijk van derden

3.1 Effectiviteit processen (2/2)

Actualisatie proces-
beschrijvingen heeft
nog niet
plaatsgevonden

Samenvatting effectiviteit van de processen

De afgelopen jaren is de organisatie van gemeente Zundert onderhavig geweest aan diverse organisatorische ontwikkelingen, zoals een nieuw functiehuis en nieuwe financiële applicatie waardoor de afgelopen jaren diverse stappen zijn gezet door de organisatie. Vanuit het oogpunt van de jaarrekeningcontrole hebben voor 2021 geen (waarneembare) ontwikkelingen plaatsgevonden. Wel zijn de eerste stappen gezet voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording waarvan de eerste ervaringen begin 2022 binnen de organisatie zichtbaar zijn.

Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden komen wij op dit moment tot de conclusie dat binnen de processen over het algemeen sprake is van minimaal noodzakelijke primaire functiescheiding. Tevens is binnen de processen sprake van interne beheersmaatregelen. Deze maatregelen worden echter niet toereikend genoeg vastgelegd, waardoor achteraf niet toetsbaar is of controlemaatregelen zijn uitgevoerd en hoe deze zijn uitgevoerd. Omdat de AO/IB en IT General Controls niet altijd goed zijn opgezet of goed werken, kunnen wij voor onze controleaanpak nog niet op de processen steunen en bestaat onze controleaanpak overwegend uit gegevensgerichte werkzaamheden. Wij hebben het college ten aanzien van de verbetering voor de processen adviezen meegegeven alsmede de volgorde van opvolging.

4. IT-beheersing

4.1 IT-beheersing

Wij beoordelen de betrouwbaarheid en continuïteit IT voor zover relevant voor de controle van de jaarrekening

Beoordeelde systemen:
► Financiële applicatie

IT-werkzaamheden en onze controlerende rol

Ingevolge artikel 2:393, lid 4 BW, dient de accountant in zijn verslag aandacht te besteden aan de bevindingen die naar voren zijn gekomen uit de beoordeling van de automatiseringsomgeving wat betreft de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Wij benadrukken dat onze jaarrekeningcontrole gericht is op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en zich niet primair richt op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. De IT-auditwerkzaamheden zijn geïntegreerd in de controleaanpak van de jaarrekening.

Het inzicht in de betrouwbare werking van ICT-systemen en applicaties en het gebruik daarvan door de organisatie, vormen een onderdeel van de kwaliteit van de interne beheersing en de administratieve organisatie. Algemene IT-beheersmaatregelen rond uw kritieke systemen leveren daarnaast een belangrijke bijdrage aan het mitigeren van de risico's op onbeheerste wijzigingen, ongeautoriseerde handelingen en het optreden van verstoringen met impact op de gegevensverwerking.

De bevindingen zoals gerapporteerd in deze boardletter zijn gericht geweest op het beoordelen van de opzet en het vaststellen van het bestaan van algemene IT-beheersmaatregelen. Wij hebben in samenwerking met onze IT-auditors een aantal van deze maatregelen beoordeeld voor uw financiële applicatie. In 2021 hebben geen wijzigingen plaatsgevonden in de beheersmaatregelen binnen de financiële applicatie, waarmee de belangrijkste bevinding ongewijzigd is ten opzichte van vorig jaar; binnen de financiële applicatie beschikken eindgebruikers over superuserrechten.

Vanuit onze natuurlijke adviesfunctie hebben wij het college geïnformeerd over de ontwikkelingen ten aanzien van cybersecurity en de Baseline Informatiebeveiliging overheid.

5. Bevindingen interne controle

5.1 Verbijzonderde interne controle

5.1 Verbijzonderde interne controle (1/2)

Drie varianten van VIC:

- ▶ Voldoen aan COS 610
- ▶ Gegevensgericht
- ▶ Geen VIC

VIC en Three Lines

Verbijzonderde Interne Controle

De afgelopen jaren is veel discussie geweest over de eisen die gesteld moeten worden aan de onafhankelijkheid, positie en kwaliteit van de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) en de wijze waarop organisaties en accountants hierin kunnen samenwerken. Wij onderscheiden hierbij een aantal varianten / situaties voor een organisatie:

1. De VIC voldoet aan de eisen van COS 610
2. De VIC werkt samen met de accountant in de uitvoering van gegevensgerichte controles (handmatig of op termijn via data-analyse en/of process mining)
3. De organisatie kiest er voor om geen VIC uit te voeren of besteedt dit uit (accountant, derde partij)

De inhoudelijke invulling van de VIC (3e lijn) hangt sterk samen met de vraag of de 1e en 2e lijn toereikend functioneren. Aan bovengenoemde varianten zijn diverse voor- en nadelen verbonden, die wij hier kort zullen toelichten. Daarbij is het van belang dat de gemeente Zundert een bewuste keuze maakt, rekening houdend met de ambities, specifieke situatie / fase waarin de organisatie zich bevindt, beschikbare capaciteit, kosten versus baten, etc.

Ons beeld van de VIC

Samen met de gemeente Zundert concluderen wij dat het op dit moment niet realistisch om te voldoen aan de eisen van de COS 610 c.q. dit op korte termijn ook niet het streven is / moet zijn. Wel is de kwaliteit zodanig dat in goede samenwerking in belangrijke mate gebruik kan worden gemaakt van de door de VIC (in overleg met ons) voorbereide werkzaamheden; ofwel de tweede variant. In lijn met voorgaande jaren rapporteren wij vanuit dit uitgangspunt met betrekking tot de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) van de gemeente als volgt:

De VIC binnen de gemeente Zundert is belegd bij uw controller die onder leiding staat van de Concerncontroller. De VIC voert haar onderzoeken onafhankelijk van het betreffende lijnmanagement uit. De interne controles vinden, net als vorige jaren, over het hele jaar achteraf plaats en worden per proces uitgevoerd op basis van overzichtelijke checklisten met toetspunten. De bevindingen uit de interne controles worden per proces vastgelegd in een memo. Er is geen sprake van een standaard format dat voor elk proces wordt gehanteerd, zodat alle relevante onderdelen in het memo worden behandeld. Wij hebben het college geadviseerd over verbeterpunten voor de VIC ten aanzien van de inrichting en de uitvoering, zodat de VIC, met het oog op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording, een belangrijkere rol vervullen binnen de organisatie.

Kort samengevat werkt de VIC samen met de accountant in de uitvoering van de gegevensgerichte controles. Van belang is dat interne controles verspreid over het jaar worden uitgevoerd en dat een samenvatting van de uitkomsten van en aanbevelingen uit de uitgevoerde interne controles spoedig na de controleperiode en de uitgevoerde interne controles door het DT of het college worden behandeld en vastgesteld.

bdo.nl